

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

Hoe vermijden dat de laatste euro het licht uitdoet?

> p. 12

De mobiliteits-
knoop **ontward**

Wat als
je kind ziek
wordt op school?

Duaal leren **in**
het volwassenen-
onderwijs

West-Vlaanderen
Ook tweeverdieners
in de problemen

ENERGIE

Naar een overwinstbelasting?

De btw- en accijnsverlaging en het sociaal tarief voor gas en elektriciteit blijven van kracht tot aan het einde van de winter, zo besliste onlangs het overlegcomité. 'Het zijn maatregelen die wel een stukje hoop geven, maar mensen hebben meer perspectief nodig', aldus nationaal secretaris bij het ACV Mathieu Verjans.

Het ACV pleit voor een uitbreiding van het sociaal tarief zodat meer mensen die het moeilijk hebben ervoor in aanmerking komen. Bovendien eisen zij ook een automatische toekenning door de overheid. Want wie recht heeft op het sociaal tarief moet vandaag nog steeds zelf een aanvraag indienen. Minister van Financiën Vincent Van Peteghem (cd&v) beloofde wel om te onderzoeken hoe dat geautomatiseerd kan worden.

Ook de aangekondigde overwinstbelasting is volgens Verjans een stap in de goede richting. 'Uit cijfers van de Nationale Bank zien wij dat heel wat bedrijven enorme winsten hebben geboekt en daarvoor ook hun bedrijfsleiders en aandeelhouders hebben vergoed, maar tegelijk zie je dat de arbeiders ten onder gaan aan de energieprijzen. Dat zal tot sociale onrust leiden.'

Die sociale onrust wordt aangewakkerd door de werkgeversorganisaties, die voor een afschaffing van de index pleiten. 'Werkgevers durven zelfs nu de index in vraag te stellen. Als werkgevers of de politiek het in hun hoofd zouden halen om daaraan te raken, dan moeten wij niet oproepen om te manifesteren of te staken, dan zal dat vanzelf komen', stelt Verjans. ■

WANDELEN VOOR HET GOEDE DOEL

Refugee Walk

Op zondag 25 september vindt de jaarlijkse Refugee Walk van Vluchtelingenwerk Vlaanderen plaats. De wandelaars steunen mensen op de vlucht voor oorlogsgeweld of vervolging. Vorig jaar haalden 1 600 deelnemers 350 000 euro op. Het startschot wordt dit jaar in

Antwerpen gegeven, met verschillende routes van 10, 20 of 40 km die vertrekken vanuit De Zomerfabriek. Ook vrijetijdsorganisatie Pasar stapt mee.

~ www.pasar.be/refugeewalk

Ga door!

Na de pandemie maakt de energiecrisis ons alweer duidelijk dat als het fout loopt, de overheid de meubelen moet redden. Wie een hekel heeft aan overheidsbemoeienis, belastingen en regelgeving, moet opnieuw vele tonen lager zingen. Meer nog, werkgeversorganisaties smeken om steun van overheden. Ik begrijp dat. We kunnen bedrijven en jobs niet laten kapotgaan. Maar ik kan het niet rijmen met hun afkeer van overheidsregels wanneer het goed gaat. Nog minder begrip heb ik voor de werkgeversoproepen om de rekening van de crisis met een indexsprong door te schuiven naar hun medewerkers. Over een rechtvaardige verdeling van recordwinsten hoor ik ze nooit. Je kan niet de boter en het geld van de boter willen.

De essentie van deze crisis is dat energie een basisbehoefte is van mensen en bedrijven. En juist veel méér overheidssturing en -controle vraagt. Politici ontdekken nu plots dat ze hun

bevoegdheden kunnen gebruiken en het niet moeten overlaten aan de markt. Een uitgebreid sociaal energietarief. Een basispakket van elektriciteit en gas aan een vastgelegde en haalbare prijs. Een plafond op de gasprijs. Een faire overwinstbelasting die de ondersteuningsmaatregelen mee moet financieren. Nu moeten ze snel werk maken van die plannen.

Hopelijk gaan ze nu verder op dit elan. En beseffen ze dat ze ook op langere termijn het energiedossier niet mogen loslaten. Het Vlaams ACV stelt daarom voor dat Vlaanderen een Renovatiemaatschappij opricht die zelf publieke gebouwen energiezuinig maakt en vol zonnepanelen legt. Want je kan dat niet van de burger verlangen zonder zelf het goede voorbeeld te geven. Tegelijk moet de Vlaamse Renovatiemaatschappij wijkrenovaties opzetten en collectieve en hernieuwbare energienetten uitbouwen. Want nu is energiezuinig wonen en renoveren enkel voor wie geld heeft.

Voor die Renovatiemaatschappij is budget nodig. De inspanningen van de Vlaamse regering voor renovatiepremies en dergelijke komen nu op nog geen miljard euro, terwijl de facturen wel maal tien zijn gegaan. De Vlaamse ambities en middelen voor betaalbare en klimaatvriendelijke energie moeten ook maal tien. Dat is dus minstens tien miljard. De Vlaamse regering heeft het altijd over 'investeringen die zichzelf op termijn terugbetalen'. Een betere investering dan de energie-omslag valt moeilijk te bedenken. De Vlaamse regering moet nu slimme keuzes maken. Niets doen is schuldig verzuim dat ons nu al zuur en duur opbreekt, en dat onze kinderen nog veel zuurder en duurder zal opbreken. ■

Ann Vermorgen,
verantwoordelijke voor het Vlaams ACV

→ Foto ID / Katrijn Van Giel

1 miljard voor laagste inkomens in de diepvries

Extra budget uit de welvaartsenveloppe is voor de gepensioneerde Josee erg welkom.

1 miljard extra voor uitkeringen ligt klaar om te verdelen. Alleen: niet binnen handbereik van wie het nu echt nodig heeft. Dat extra budget, de zogenoemde welvaartsenveloppe, is inzet van een steekspel aan de onderhandelingstafel. 'Koppel de welvaartsenveloppe zo snel mogelijk los van de loononderhandelingen, anders dreigen de zwakste inkomens gebruikt te worden als pasmunt', stelt Chris Serroyen, hoofd van de ACV-studiedienst.

→ Tekst **Lies Van der Auwera**

→ Foto **Maarten De Bouw**

Om de twee jaar staat er een budget klaar om pensioenen en sociale uitkeringen mee te laten stijgen bovenop de index, de zogenoemde welvaartsenveloppe. Dat is nodig omdat de kloof met de lonen anders te groot zou worden. Die som, ditmaal 1 miljard euro, is bedoeld voor de sociale uitkeringen van zowel werknemers en zelfstandigen als voor wie recht heeft op sociale bijstand. Hoe dit bedrag precies besteed wordt, daarover onderhandelen de sociale partners.

En net daar zit het nu muurvast. De werkgevers eisen dat de verdeling van dit budget mee op tafel ligt met de loononderhandelingen. Dat is tot 2020 altijd zo geweest. Maar vorig jaar eisten de vakbonden dat hier eindelijk verandering in komt. Want door dat te koppelen, misbruiken werkgevers de zorg voor de laagste inkomens om zelf een eisenpakket door te duwen, zoals

meer flexibiliteit of loonmatiging voor werknemers. Chris Serroyen: 'Vorig jaar stemde de regering na lang aarzelen toe. Maar dit jaar herhaalt hetzelfde spel zich: werkgevers blokkeren het overleg, de regering wacht af.'

'Intussen blijft een grote pot geld, 1 miljard euro, bevroren op een moment dat heel wat mensen financieel dreigen te verdrinken.'

43 jaar werken en toch krabben

Het verhaal van Josee Meinen (74), alleenstaand en gepensionerd, maakt de nood aan een snel akkoord hierrond duidelijk.

Josee is net verhuisd naar hartje Berchem. Nu woont ze in een serviceflat van het Zorgbedrijf Antwerpen, verdient in een verouderd appartement met enkele beglazing. Aan huur betaalt

ze nu 250 in plaats van 500 euro per maand. En dat geeft haar meteen al wat broodnodige financiële ademruimte, die er voordien vaak niet was. 'Ik heb sinds mijn pensioen al zo vaak wakker gelegen van hoe ik rond moet komen. Het is echt vaak krabben. Mijn grootste angst was dat ik ziek zou worden, want ik had geen reserves', zo vertelt Josee.

Opvallend genoeg heeft ze een rijk gevulde loopbaan van 43 jaar achter de rug. Van de maritieme sector tot administratief bediende bij Stad Antwerpen. Het was dan ook een koude douche toen ze in 2013 met pensioen ging en plots moest rondkomen met 1 300 euro per maand.

'Vandaag is dat bedrag een beetje opgetrokken. Maar tegelijk zijn de kosten voor boodschappen en energie gestegen met twaalf procent. Het leven wordt stilaan onbetaalbaar. Na acht jaar op de

wachlijst voor deze serviceflat, is mijn verhuizing een geschenk uit de hemel. Zo kan ik al flink besparen op een aantal vaste kosten. En dat komt vandaag als geroepen.'

Stevig eisenpakket

Maar veel beweging zit er voorlopig niet in. 'Op 15 september zou er een advies moeten klaarliggen bij de regering, maar dat zal dit jaar opnieuw niet zo zijn, omdat de werkgevers weigeren te onderhandelen', zo stelt Chris Serroyen. 'Het ACV, samen met de andere vakbonden, zal wel een stevige eisenbundel op tafel leggen. We vragen onder meer om de minimumuitkeringen met minstens twee procent te verhogen. Er zouden ook extra inspanningen moeten komen voor werklozen en zieken met gezinslast. Bij werkloosheidsuitkeringen die momenteel onder het leefloon zitten moet een tandje bijgestoken worden om het verschil weg te werken. En het vakantiegeld voor gepensioneerden en invaliden moet omhoog.'

Feit blijft dat de onderhandelingen rond de lonen zwaar onder druk staan. Met de strakke loonnormwet dreigen we de komende jaren naar een totale blokkering te gaan. Net daarom is het extra belangrijk om de hele discussie rond de welvaartsenveloppe weg te houden van loononderhandelingen. 'Anders gijzel je de zwakste inkomens en dat is vandaag echt totaal onverantwoord', zo benadrukt Serroyen.

Op 21 september staat er op het Muntplein in Brussel dan ook een actie gepland om dit aan te kaarten.

Of Josee er dan bij zal zijn, is niet zeker. In ieder geval zit zij er wel middenin. Zuinig leven en soms slapeloze nachten omdat ze financiële kopzorgen heeft, zijn voor haar heel gewoon. 'Rondom mij zie ik heel wat leeftijdsgenoten die amper rondkomen. Maar vaak wordt er over hen niet gesproken. Dat vind ik jammer. Als je je stem niet laat horen, zal er ook niets veranderen. Daarom vertel ik toch mijn verhaal, misschien kan ik zo een klein steentje verleggen.' ■

Op volwassen leeftijd weer de schoolbanken op is niet iedereen gegeven. Daarom is het duaal leren vanaf dit schooljaar ook in het volwassenonderwijs een optie. Wie een beroep graag deels op de werkvloer leert of een beroepskwalificatie wil verwerven, kan dat nu. En je wordt ook nog eens betaald.

→ Tekst **Nils De Neubourg**

Duaal leren nu ook in het volwassenenonderwijs

Voor wie het diploma secundair onderwijs graag deels in de praktijk behaalt, biedt het duaal leren sinds 2019 een oplossing. Daarbij worden lessen op de schoolbank gecombineerd met de ervaring op de werkvloer. Tot nu was die combinatie van theorie en praktijk alleen mogelijk in het secundair onderwijs. Vanaf dit schooljaar is duaal leren ook mogelijk in het volwassenonderwijs. Daar leidt het tot een beroepskwalificatie of is het een aanzet tot een diploma secundair onderwijs. Interessant dus voor wie ooit de schoolbanken verliet zonder dat diploma.

'Duaal leren in het volwassenonderwijs is een nieuwe springplank richting een andere baan of een diploma', legt ACV-onderwijsexpert Sam Coomans uit. 'Het kan mensen aanspreken die wegens allerlei redenen met het secundair onderwijs zijn gestopt zonder een kwalificatie te behalen, maar ook werkzoekenden, mensen die een tijd niet hebben gewerkt, of mensen die al een lange tijd werken en interesse hebben in een opleiding met praktisch

gedeelte, bijvoorbeeld om zich op te werken of te heroriënteren.'

Er zijn wel enkele verschillen met het duaal leren in het secundair onderwijs. Coomans: 'Iedereen krijgt een vergoeding, ook als je minder dan 20 uur op de werkvloer doorbrengt. Het is ook de bedoeling om meer in te zetten op een flexibele en persoonlijke aanpak', zegt de onderwijsexpert. 'Opleidingstrajecten kunnen op maat van de individuele cursist uitgetekend worden, op basis van beschikbaarheid, profiel, interesses en te verwerven competenties. En wie al aan de slag was vóór de opleiding, kan in sommige gevallen het praktijkgedeelte op de vertrouwde werkvloer voltooien. Dan is er geen vergoeding, aangezien de cursisten al een loon ontvangen.'

'We moeten er met deze uitbreiding wel op letten dat ondernemingen niet bijvoorbeeld vooral achttienplussers kiezen vanuit het idee dat die matuurerder of productiever zouden zijn. Iedereen heeft natuurlijk recht op een kwalitatieve stageplek', waarschuwt Coomans. ■

Alle problemen van de baan?

Elektrische auto's, trambussen, cargo- en bakfietsen, elektrische fietsen en steps ... de manier waarop wij ons verplaatsen verandert heel sterk. Maar daar staat een weginfrastructuur tegenover die niet aan hetzelfde tempo mee evolueert. Wij gingen samen met verkeersexperts Cathy Macharis en Eva Van Eenoo van de Vrije Universiteit Brussel op zoek naar hoe we de mobiliteitsknoop eindelijk kunnen oplossen. 'Het is duidelijk dat het zo niet meer verder kan.'

– Tekst **Dominic Zehnder** – Illustratie **Rutger Van Parys**

Wie dacht dat de files in één klap opgelost zouden zijn door de coronacrisis, kijkt allicht dagelijks ontgoocheld naar de verkeersinfo. Bovendien nam het aantal verkeersslachtoffers de voorbije jaren nauwelijks af. Tijd dus om het verkeer beter te organiseren. 'Onze infrastructuur is in het verleden vooral gericht geweest op wagens, maar het is duidelijk dat het zo niet meer verder kan. De openbare ruimte die nu is voorbehouden voor auto's – de rijbaan, maar ook parkeerplaatsen – zal deels moeten plaatsmaken voor de andere verkeersdeelnemers', stelt professor Cathy Macharis van Onderzoeksgroep MOBI, die gespecialiseerd is in duurzame

mobilititeit en logistiek. 'Die discussie moet gevoerd worden zonder te polariseren tussen autobestuurders en de andere weggebruikers. Elke bestuurder zit ook wel eens op de fiets, op het openbaar vervoer of gaat te voet. Een veilig en leefbaar verkeer is in het belang van iedereen.'

Betere alternatieven

Het grootste probleem aan onze weginfrastructuur is dat onze wegen niet voorzien zijn op de immense massa aan verkeer die ze dagelijks te verwerken krijgen. 'We zitten momenteel met slechts 1,05 personen in een wagen voor het woon-werkverkeer, wat veel te weinig is. Dat cijfer moet echt omhoog, door meer mensen te laten carpoolen. Nog beter zou natuurlijk de verschuiving zijn naar duurzamere alternatieven als het openbaar vervoer of de fiets.'

Maar volgens onderzoeker Eva Van Eenoo ontbreekt het op dit moment aan goede en betaalbare alternatieven voor

het wagengebruik. 'De overheid moet van het openbaar vervoer dringend weer een prioriteit maken en meer investeren om de kwaliteit te verbeteren en te zorgen voor een betere en langere dienstverlening, meer bussen en beter onderhoud.'

Daarbij moet je volgens Macharis ook naar de infrastructuur kijken om het openbaar vervoer weer aantrekkelijker te maken. 'Je moet investeren in wat je wilt zien groeien. Meer busstroken zouden bijvoorbeeld kunnen helpen om het busvervoer aantrekkelijker te maken. De doorstroomsnelheid van de bussen wordt zo verhoogd, omdat ze niet in de file hoeven te staan.'

Meer investeren in het openbaar vervoer alleen is niet voldoende, zegt Van Eenoo. Vooral in de landelijkere gebieden. 'Omdat wij overal verspreid over het land wonen in ellenlange lintbebouwingen en gehuchtjes, in plaats van rond de dorpskernen, is het moeilijk om daar een bus efficiënt te laten rijden. De sleutel ligt op de lange

termijn bij het ruimtelijke beleid, om mensen echt dicht bij elkaar te laten wonen. Maar we zitten wel met de situatie hoe ze nu is. Je kunt niet alles gaan platwalsen en van nul herbeginnen. Door het openbaar vervoer vooral tussen de verschillende dorps- en gemeentekernen te laten circuleren, geef je wel een aanzet om dicht bij elkaar te gaan wonen. Maar dat is een werk van lange adem. Sowieso ga je in die versnipperde gebieden nog steeds een hele tijd afhankelijk zijn van een wagen.'

Fietspaden

Naast de steeds langer wordende autokolonne zie je ook steeds meer bedrijvigheid op de fietspaden. 'Door de nieuwe vervoersmiddelen als elektrische fietsen en speedpedelecs zit je nu plots met een groot verschil in snelheden bij fietsers. Daarnaast zien we ook veel bredere fietstypes zoals bak- en cargofietsen en diverse elektrische vervoersmiddelen opduiken in het straatbeeld. Daarom is er nood aan betere en vooral bredere fietspaden om een antwoord te bieden op die nieuwe realiteit. Er moet dringend meer geïnvesteerd worden in fietsinfrastructuur volgens de aanbevelingen in het fietsvademecum', aldus Macharis.

34 640 verkeersongevallen in 2021, **42 566** slachtoffers
516 dodelijke slachtoffers, **310** in Vlaanderen
4 op de **10** verkeersdoden in Vlaanderen zijn fietser of voetganger

Bron: Statbel 2021

Van Eenoo, een van de auteurs van dat

fietsvademecum (dat de standaardrichtlijnen voor kwalitatieve fietsinfrastructuur beschrijft, uitgegeven door de Vlaamse overheid, red.), treedt haar daarin bij. 'Het grootste probleem doet zich op dit moment vooral voor binnen de bebouwde kom. Nu mag je daar op veel plaatsen nog steeds 50 kilometer per uur rijden. Maar dat zijn vaak smalle wegen zonder plaats voor een apart fietspad. Nochtans is dat echt nodig wanneer je ziet dat dat de wegen zijn waarop heel wat kinderen naar school moeten fietsen, terwijl auto's veel te dicht bij hen aan 50 kilometer per uur voorbijrijden.'

Zone 30

De oplossing daarvoor is volgens beide experts simpel. De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom moet omlaag naar 30 kilometer per uur. 'Voor mij is dat echt vanzelfsprekend. Wie aangereden wordt aan 30 per uur heeft een overlevingskans van 95 procent. Bij 50 per uur is dat nog maar iets meer dan 50 procent. Dat kost ook geen hopen geld, alleen maar een aantal verkeersborden', betoogt Van Eenoo.

'Nog beter zou de algehele invoering van het woonerf zijn in de dorps- en stadskernen, waar je 20 per uur mag rijden, net zoals Hasselt onlangs besliste. Je ziet bij

heel veel lokale besturen dus wel de wil om iets te doen en gelukkig hebben ze daar ook de bevoegdheid toe. Maar eigenlijk zou dat een beslissing moeten zijn die op Vlaams niveau genomen wordt door de minister van Mobiliteit en Openbare Werken. Dan zit je met een duidelijk en uniform beleid in het hele gewest.'

De toekomstige ontwikkeling is volgens Macharis en Van Eenoo afhankelijk van politieke keuzes, die wel eens tot protest kunnen leiden. Dat een invoering een lagere maximumsnelheid niet door iedereen gesmaakt zou worden, begrijpt Van Eenoo volledig. 'Wij komen van een decennialang beleid waarin de prioriteit steevast naar de auto ging en die daardoor heel veel privileges heeft gekregen. Het gebruik van de auto is heel lang heel logisch geweest en dat is het ook op dit moment nog steeds op veel plaatsen, maar daardoor zie je wel dat politici heel terughoudend zijn om restrictieve maatregelen te nemen. Het gaat hier over de simpelste maatregel om te vermijden dat kinderen worden doodgereden. Het kan toch niet zijn dat we enkele minuten sneller zijn belangrijker achten dan een kinderleven?'

'Bovendien zie je dat zulke maatregelen na verloop van tijd erg geapprecieerd worden. Dat zien we bijvoorbeeld ook bij de voetgangerszone in Brussel. Ook daar was veel protest tegen in het begin, maar intussen wordt die omvorming zeer gewaardeerd', vult Macharis aan. ■

We zitten op dit moment met slechts 1,05 personen in een wagen voor het woon-werk-verkeer. Dat cijfer moet echt omhoog

PROFESSOR CATHY MACHARIS

Klare taal. Tot je dienst

MIJN RECHTEN OPLEIDING

Mag ik na een dure opleiding veranderen van werkgever?

Opleidingen zijn tegenwoordig niet meer weg te denken uit het werkveld. Zo worden vanuit de werkgever vaak relevante opleidingen gegeven. Om die investering in jouw vaardigheden te waarborgen voor de werkgever worden vooral langere en duurdere opleidingen aan een scholingsbeding onderworpen.

Bij zo'n scholingsbeding verbind jij je er als werknemer toe om gedurende een vastgelegde periode van maximaal drie jaar in dienst te blijven van je werkgever. Na die periode loopt dat beding sowieso af. Je werkgever kan dat enkel vragen voor opleidingen die minstens 80 uur duren, ofwel minstens 3 758,26 euro kosten. Het mag ook niet gaan om opleidingen die enkel een bedrijfsintern nut hebben, zoals een opleiding voor een eigen informaticasysteem of een opleiding die dwingend nodig is voor de baan die je op dat moment uitoefent, waaronder een veiligheidsopleiding. Een scholingsbeding is bovendien enkel toegelaten voor werknemers met een bruto jaarloon van minimaal 36 758 euro of voor wie een knelpuntberoep uitoefent.

Als er zo'n scholingsbeding wordt afgesloten, wordt van de werknemer gevraagd een deel van de opleidingskosten terug te betalen als die zelf ontslag neemt binnen de afgesproken periode. Die terugbetaling mag maximaal 80 procent zijn als de werknemer het eerste jaar weggaat, 50 procent als de werknemer het tweede jaar weggaat, en 20 procent tijdens het derde jaar. Het bedrag mag ook niet hoger zijn dan één derde van het jaarloon van de betrokken werknemer.

Vacatures

Het ACV zoekt:

- Collega's met feeling en interesse voor ICT - Schaarbeek
- Learning management system Manager - Schaarbeek
- ~ www.hetacv.be/jobs

COV zoekt:

- Sociaal-juridisch medewerker - Schaarbeek
- ~ www.hetacv.be/jobs

Kwb zoekt:

- Ondersteun(st)er lokale groepen regio Hageland-Leuven-Zemst-Haacht
- ~ www.kwb.be/vacatures

Made in. **Belgium**

Mayo van D&L

Van het voorbereiden, en het opkoken over het afvullen tot het etiketteren: tienduizenden bokalen en knijpflessen flitsen dagelijks voorbij de ogen van de operators bij Devos Lemmens om de weg te vinden naar onze frituren, barbecues en borden. Maar ook in Scandinavië en Afrika weten ze de sauzen uit Puurs te smaken.

- Tekst **An-Sofie Bessemans**
- Foto's **Wouter Van Vooren**

BRAM VAN LENT (33) Technisch operator

'Ik wilde eigenlijk bij het leger, maar werd uitgesloten wegens kleurenblindheid. Mijn collega Tom heeft me naar D&L gelokt. Elk jaar komt hij op de open dag van onze oude school mensen werven. Ondertussen ben ik hier twaalf jaar. Ik ben begonnen als operator en ik wil heel graag doorgroeien tot monteur. Die kans krijg ik hier ook.'

GABY TROCH (57) Operator

'Ik woon dichtbij, in Breendonk. Ik heb 26 jaar gewerkt voor een textielbedrijf dat de boeken moest sluiten. Ik was 17 toen ik daar begon, je groeit op samen met je collega's. Maar ik ben hier kunnen beginnen in 2017 en het is hier goed, ik wil hier blijven tot mijn pensioen. Mijn favoriete saus? De curryketchup!'

FRANCIS STEVENS (60) Technisch operator

'Mijn vrouw en kinderen eten al onze sauzen graag. Ik eet alleen pickles, ik let op de lijn (lacht). Onze fabriek werkt de klok rond: doordeweeks zijn er drie shifts van acht uur, in het weekend twee van twaalf tot twaalf. Tijdens corona zijn we nog veel meer gaan produceren. Omliggende fabrieken ook. We hebben in overleg zelfs onze arbeidstijden aangepast omdat we anders met de mensen van Pfizer hiernaast in de file stonden. Problemen worden opgelost, dus.'

FEITEN

In 1886 begint het Antwerpse beenhouwerskoppel Devos en Lemmens met de productie van Belgische pickles in hun conservenfabriek in Antwerpen. Later komen daar mosterd en mayonaise bij. De fabriek verhuist in 1966 naar Puurs, waar vandaag 350 mensen werken, en de expansie in koude sauzen wordt verdergezet. Het Belgische merk maakt nu deel uit van het Spaanse GBfoods. Het paradepaardje van D&L is al een eeuw lang de mayonaise, al maken ze geregeld ook nieuwe smaken zoals de cocktailsaus royal en de spicy ketchup.

1. VOLKSFEEST KAAIFEESTEN

Van vrijdag 30 september tot 1 oktober kun je in de stad Eeklo de Kaaifeesten meeleven. Onder meer 2 Fabiola, Sam Gooris, Wim Soetaer, Gene Thomas en als klap op de vuurpijl Willy Sommers treden aan. Op zaterdag is er een kindernamiddag met een rondgang van reuzen en op zondag kun je langs maar liefst 1 300 stands snuisteren op de grootste rommelmarkt van Vlaanderen.

~ www.kaaiken.be

3. OPEN MONUMENTENDAGEN

Sporen van kolonisatie

Op 17 en 18 september maak je op een andere manier kennis met Brussel. Bezoek een ambassade, neem deel aan een geleide wandeling door de Koloniale Tuin of het Jubelpark, of ga op zoek naar andere sporen van het koloniaal verleden in de hoofdstad. Voor sommige activiteiten is reserveren verplicht. ■

~ <https://heritagedays.urban.brussels/nl/>

2. FILM

Tori et Lokita

Twee Afrikaanse vluchtelingen, Tori en Lokita, komen na een lange reis in België terecht. Zonder papieren en met een enorme schuld aan hun smokkelaars proberen ze te overleven. Voor deze film kregen de Belgische filmmakers, de broers Dardenne, minutenlang een staande ovatie op het filmfestival van Cannes. Onder de acteurs ook de Vlaamse Charlotte De Bruyne en Tijmen Goovaerts.

~ Te zien in verschillende bioscopen in Vlaanderen en Brussel

Breintrein

8						1
	3	2		1	4	
7				2		9
			9	6		
5	8					
3				5		6 2
2					5	6
	5	2				1
		7	1			8

Factcheck.

FEIT OF FABEL?

Alle bedrijven hebben het moeilijker om de facturen te betalen dan gezinnen

NIET WAAR!

Ook voor veel bedrijven, vooral die met relatief veel energiekosten, zijn de gestegen energieprijzen een uitdaging. Als de energieprijzen de volgende kwartalen hoog blijven, kunnen velen onder hen evenwel gebruikmaken van de mooie buffer die ze de voorbije jaren hebben kunnen aanleggen.

De inflatie en de bijbehorende loonindexering vormen een bedreiging voor onze bedrijven, zo klinkt het in ondernemerskringen. Stijgende energiefacturen, duurere grondstoffen en hogere lonen zouden veel bedrijven in moeilijkheden brengen. Maar klopt dat wel?

Veel bedrijven hebben langlopende energiecontracten, met voordelige, vaste tarieven, waardoor ze de stijgende kostprijs voor gas en elektriciteit voorlopig niet voelen. Voor gezinnen steeg de energiefactuur tussen 2007 en 2021 met 4,6 procent per jaar, voor bedrijven was dat in dezelfde periode slechts 1,6 procent per jaar.

Een deel van de bedrijven zag zijn winst de voorbije maanden zelfs omhooggaan. In de eerste plaats energiebedrijven, maar ook in de voeding doen

bedrijven gouden zaken. Bedrijven als Lotus Bakeries, ABInBev en Nestlé konden mooie winsten boeken. Uit recent onderzoek van de Nationale Bank blijkt dat de bedrijven gemiddeld 60 procent van kostenstijgingen konden doorschuiven naar hun klanten. Unilever verkocht afgelopen kwartaal weliswaar minder producten, maar het kon toch meer geld verdienen. Dat is alleen mogelijk als de prijzen hoger zijn dan wat een pure kostenstijging zou verantwoorden.

Het noopte VN-topman Antonio Guterres tot een tweet waarin hij de overwinsten immoreel noemde, en dat overheden die 'excessieve winsten' moeten belasten om er de meest kwetsbaren mee te helpen.

Wat dan met de lonen, die stijgen door de indexering? De

Nationale Bank ziet geen reden tot paniek voor de ondernemingen. 'In het algemeen hebben arbeidsintensieve bedrijfstakken een lage energie-intensiteit en omgekeerd. Dat betekent dat slechts weinig sectoren zowel een sterke energieschok als een aanzienlijke loonschok ondervinden', stellen de onderzoekers. 'Over het algemeen zijn de marges van de ondernemingen in de loop van 2021 echter gestegen, waardoor ze sterker staan om de directe en indirecte gevolgen van de energieprijsstijging te kunnen opvangen.'

Die marges bereikten in 2021 inderdaad een historisch maximum. Denktank Minerva berekende bovendien dat die stijging van de marges zich in het eerste kwartaal van 2022 nog verderzette. ■

We vragen het aan.

Piet Van den Bergh, ACV Specialist arbeidsrecht

Heb ik recht op verlof als mijn kind ziek wordt?

De kans is groot dat wie schoolgaande kinderen of peuters in de kinderopvang heeft, de komende maanden verlof zal moeten nemen om voor een ziek kind te zorgen.

'Je kunt altijd verlof om dwingendere redenen nemen', legt Piet Van den Bergh van de ACV-studiedienst uit. 'Dat verlof wordt ook wel familiaal verlof genoemd. Let wel op, dat is meestal onbetaald, tenzij er in jouw onderneming een uitzondering op gemaakt wordt. Als je hiervan gebruik wilt maken, moet je je werkgever zo snel mogelijk waarschuwen. Je hebt in principe recht op maximaal tien dagen verlof om dwingende redenen per jaar. In de praktijk nemen werknemers ook vaak reguliere vakantiedagen en recuperatiedagen of -uren op. Dat doe je in samenspraak met de werkgever.'

'Wanneer je minderjarige kind gehospitaliseerd wordt, kun je verlof aanvragen met recht op een uitkering van de RVA. Dat verlof moet je minstens zeven dagen op voorhand aanvragen. Wordt je kind met spoed opgenomen, dan kun je een afwijking hierop krijgen. Het kort zorgverlof voor de hospitalisatie van je kind kun je voor een week opnemen en is verlengbaar met een week. Als dat niet volstaat kun je nadien nog terecht komen in het normale zorgverlofstelsel.' ■

DE ONBETAALBARE ENERGIEPRIJZEN VRAGEN OM EEN FUNDAMENTELE OMMEZWAAI VAN HET EUROPESE PRIJSZETTINGSSYSTEEM. CRUCIAAL OM DE MACHTIGE BEURSSPECULANTEN TE BEDAREN? SNÉL HANDELEN.

'Aanvaard niet zomaar een nieuwe voorschotfactuur. Energieleveranciers denken ook aan zichzelf'

– Tekst **Simon Bellens** – Foto **Guy Puttemans**

Paul Vanlerberghe is onderzoeker bij het Brusselse informatiecentrum Infor GasElek. Dat probeert consumenten bij te staan in al hun vragen over gas- en elektriciteitsgebruik, een rol waarvoor in Vlaanderen geen aparte dienst bestaat. Als centraal aanspreekpunt helpt het kwetsbare gebruikers om fouten op te sporen op hun facturen, een andere leverancier te vinden, of begeleidt het hen naar mogelijke sociale beschermingsmechanismen, zoals een afbetalingsplan of een sociaal tarief.

Nu energieleveranciers consumenten met verstomming slaan met ongezien hoge voorschotfacturen, stroomt bij de Brusselse adviesverlener Infor GasElek de ene na de andere klant binnen met vragen over onbetaalbare prijzen. Soms is de paniek voelbaar. Paul Vanlerberghe werkt er al meer dan tien jaar: 'Vroeger konden we mensen doorverwijzen naar een goedkopere leverancier. Die bestaat vandaag niet meer, we voelen ons machteloos.'

Veel mensen hebben vragen bij de hoge voorschotfacturen die leveranciers hen voorstellen. Terecht?

VANLERBERGHE – 'Het argument van de leveranciers voor willekeurige verhogingen van de voorschotten is dat het mensen beschermt tegen een onbetaalbare eindafrekening, maar ze proberen de bedragen ook omhoog te *pushen* omdat ze vrezen voor eigen betalingsproblemen aan energieproducenten. Ze hebben liever vandaag dan morgen geld.'

'Er sluipen ook fouten in de voorschotfacturen omdat leveranciers overrompeld worden door de situatie. Wanneer de Vlaamse Energieleverancier failliet ging, moesten 150 000 mensen plots uitwijken naar andere leveranciers, dat zorgt voor onnauwkeurigheden.'

'Als je individueel contact opneemt, zit je vast in eindeloze telefonische wachtrijen en wimpelen ze je af met het verhaal van de huidige beursprijzen. Pas als verbruikers zeggen dat ze het écht niet meer

kunnen betalen, willen ze over een ander voorschot onderhandelen. Wij hebben het voordeel dat we een bekende organisatie zijn en proberen het voorschot beter af te stemmen op het werkelijke verbruik, voor ons tonen de leveranciers bereidwilligheid. Een andere leverancier zoeken verbetert vandaag je situatie niet, maar je moet wel je voorschotfactuur goed bestuderen. Het is een fundamenteel instabiel systeem.'

Wat is het probleem met het Europese prijszettingssysteem voor gas en elektriciteit?

VANLERBERGHE – 'Het zogenoemde *Marginal Pricing System* zegt dat de marktprijs voor energie de prijs is van de duurste elektriciteitscentrale of van de duurste invoerprijs voor gas die nodig is om aan de vraag te voldoen. Een tweede zonde van dat systeem is dat die marktprijs bepaald wordt door de energiebeurzen. Daar zijn vandaag ook *traders* als investeringsbank Goldman Sachs actief die speculeren op een stijging van de energieprijzen en hun energie op een hoogtepunt willen verkopen.'

'De marktprijs weerspiegelt helemaal niet de reële bevoorradingskosten, die liggen veel lager dan de beurzen vandaag doen uitschijnen. Slechts twintig tot dertig procent van het totale volume aan energie dat gezinnen of ondernemingen gebruiken, wordt op de beurzen verhandeld. Leveranciers met een zo goed als eigen productie moeten weinig tot niets op de beurs aankopen, en veel invoerders van aardgas hebben

goedkopere langetermijncontracten. Dat zorgt voor de superwinsten.'

'Om die speculatie te temperen komt het erop aan om nú iets te doen, maar het is ook nodig om de markten fundamenteel te veranderen. Je hebt een mechanisme nodig dat de gemiddelde kostprijs van energie als uitgangspunt neemt. Men gaat ervan uit dat producenten hun duurste centrales dan niet zouden laten draaien, wat tot onvoldoende aanbod leidt, maar er zijn andere systemen om producenten daartoe te verplichten.'

Sommige experts vinden het onbezonnen om het hele systeem weg te gooien. De huidige prijszetting zou voor een 'ingebouwde schroom' zorgen om duurdere, vervuilende centrales op te starten, en zuinigheid en hernieuwbare energie aanmoedigen.

VANLERBERGHE – 'In de huidige context spreken over een *ingebouwde schroom van de markt* is gruwelijk. Zien zij niet wat er aan het gebeuren is? Een systeem van gemiddelde prijzen zorgt niet plots voor een ongelimiteerde vraag naar energie. De zogenoemde coöperatie Energie 2030 uit de Oostkantons zette hier in Brussel plots alle contracten stop. Maar toch bleven hun windmolens draaien. Zij verkopen hun energie op dit moment veel liever aan waanzinnige prijzen op de beurs dan aan gebruikers, waarbij ze een deel van de omzet moeten doorstorten aan distributienetbeheerders. Zo pervers is het systeem.' ■

– Meer lezen?: www.visie.net

ACV DRINGT AAN OP DOORTASTENDE POSTWET

Proces pakjesbedrijven uitgesteld, sociale dumping gaat voort

Het proces tegen PostNL en GLS, de pakjesbedrijven die beschuldigd worden van structurele sociale fraude, wordt uitgesteld tot april 2023. De koerierbedrijven liggen al een hele tijd onder vuur vanwege diverse wanpraktijken, zoals sociale dumping en kinderarbeid.

Het ACV staat achter het uitstel dat de onderzoeksrechter heeft gevraagd om alles uit te spitten. Niettemin wil de vakbond dat er snel een einde komt aan de sociale dumping. Want iedere dag dat onderaannemers met wurgcontracten moeten werken en fundamentele arbeidsrechten geschonden worden, is er een te veel.

Visie sprak eerder al met Foad, die een eenmanszaak had waarbij hij pakjes bezorgde voor PostNL: 'Ik heb de toestroom van het aantal pakjes uit zijn voegen zien barsten. Op vraag van PostNL breidde ik uit met personeel.' Maar zo kreeg het pakjesbedrijf Foad in de tang.

'Elke onderaannemer krijgt een andere prijs. Om de zes maanden voer je een tariefgesprek, waarbij de prijs per pakje steeds naar beneden gaat. Voor een pakje dat thuis wordt geleverd, schommelt de

prijs rond 1 euro. Voor levering op een afhaalpunt krijg je nog 16 eurocent. Op een normale dag kun je zo'n 150 pakjes bezorgen.'

Foad zat gevangen in een race naar de bodem en kon zijn mensen niet correct betalen. Je moet steeds meer pakjes bezorgen tegen een steeds lagere vergoeding. Er is geen andere uitweg dan een faillissement.'

'Het is cruciaal dat in de lange en ondoorzichtige keten van onderaan-

ning verantwoordelijkheid niet langer afgeschoven kan worden. De wantoestanden moeten bij de wortel worden aangepakt', zegt Piet Van den Bergh, arbeidsrechtsspecialist bij het ACV. Het is voor hem zonneklaar dat daarom de wetgeving moet worden aangepast. Het ACV herhaalt zijn oproep om snel werk te maken van een doortastende postwet, om het verbod op terbeschikkingstelling aan te scherpen en om de inspectiediensten veel meer middelen en slagkracht te geven zodat er meer controle is op het terrein. ■

1 op 2 werknemers kregen toch coronapremie

Tijdens de coronacrisis werd in verschillende sectoren buitengewoon hard gewerkt. Dat de lonen bij wet bepaald dan ook maar 0,4 procent mochten stijgen, zeker in tijden van toenemende levensduurte, stoot veel mensen tegen de borst. De coronapremie kwam hieraan tegemoet maar mocht maximaal 500 euro bedragen, en werd door de werkgeversorganisaties beperkt tot werknemers in ondernemingen die zeer goed hebben geboerd. 'Ondanks alle weerstand van de werkgeversorganisaties en dankzij de inspanningen van onze onderhandelars is de coronapremie al bij al toch vrij algemeen verkregen', evalueert Chris Serroyen, hoofd van de ACV-studiedienst. 'Al heeft ook niet elke werknemer 500 euro gehad.' ACV Voeding & Diensten organiseerde een bevraging bij leden in kmo's in de voedingsnijverheid om na te gaan of zij de coronapremie ontvangen hadden. 'Bij veel ondernemingen bleek dit niet het geval. Dat werd na tussenkomst rechtgezet', vertelt nationaal secretaris Bart Vannetelbosch. ■

Veiligheidsopleiding verplicht in de bouw

Vakbonden en werkgeversorganisaties binnen de bouw tekenden onlangs een cao die veiligheidsopleidingen verplicht maakt. De cao trad op 1 april in werking, met een overgangperiode van 6 maanden (onder voorwaarden verlengbaar tot 12 maanden). Alle arbeiders uit de bouw moeten minstens acht uur elementaire veiligheidsopleiding hebben gevolgd. Arbeiders op werven waar een veiligheidscoördinator vereist is, moeten minstens een opleiding VCA-basisveiligheid volgen. Op werven zonder verplichte veiligheidscoördinatie kan men kiezen voor een interne opleiding. Vrijstellingen zijn mogelijk als arbeiders eerder een erkende opleiding gevolgd hebben of in de laatste 15 jaar minstens 5 jaar ervaring hebben in de bouw.

Minister Dermagne werkt aan een wijziging van het koninklijk besluit op de tijdelijke en mobiele bouwplaatsen. Die moet zorgen dat een opleidingsverplichting vanaf dit najaar ook zal gelden voor zelfstandigen en zowel voor Belgen als voor gedetacheerden. ■

Losgeld

Olie-, oliedomme staat die leerlingen vanaf twaalf jaar nog altijd letterlijk met 'A' labelt of 'B'. Welkom in het middelbaar!

Aan Vlaanderen een vraag: wanneer ligt de maatschappij volledig plat? Is dat wanneer de notarissen en de senators staken? Of als de loodgieters, de bakkers en de havenarbeiders niet opdagen?

Ah, inderdaad! Het land ligt op zijn gat als de dakwerkers nakateren, als alle winkeliers hun schup afkuisen, als de onthaalmoeders de luiers zelf aandoen, als koks hun kat sturen naar Nam Fong, Mister Spaghetti en naar alle internaten.

En wie is nu het slimst, iemand die weet waar de Aconcagua ligt (vraag uit De slimste mens ter wereld) of wie het hele stroomschema kan tekenen en uitvoeren voor een schoolkeuken, het Sportpaleis, Wetstraatvergaderzalen? Iemand die weet hoeveel een flamingo weegt of iemand die een tillift kan bedienen zonder dat de bomma valt op koude tegels voor het licht uitgaat?

Wij moesten maar eens over A- en B-ministers praten. Dan zouden ze misschien verstaan hoe het aanvoelt. Alsof wij tweede keus zijn, alsof een stiel leren slechts een plan B kan zijn voor als de A-richting iemand niet ligt, niet gaat.

Straks vraagt gij, Vlaanderen, nog losgeld voor het woord 'intelligent' dat gij al eeuwenlang gegijzeld houdt, alleen voor quizzers reserveert, voor dokters, architecten, wetenschappers, voor mevrouw Michiels en advocaten.

Terwijl wij, trappenmakers, de hellingsgraad berekenen, de ideale afstand tussen treden. Kunt gij dat, Vlaanderen? En weet gij alles, zoals wij, mecaniciens, over de juiste spanningskracht op bouten van de nokkenas of hoe de distributieriem vervangen dient voor een perfecte kleptiming?

Zolang gij, Vlaanderen, niet ook de vakman slim noemt in kranten, spelprogramma's en journaals, zijt gij de A's in uw naam VIAnderen niet waard.

Dit gedicht kwam tot stand in samenwerking met Kelvin Kamau, Miguel Angel, Charlotte Sibaers, Amber Serresen, Nyano Van Mechelen, en Inne Michiels van de Spectrumschool van Deurne. #stopAenBjeugd

Ruth Lasters (dichter en leerkracht) trok zich op 1 september terug als een van de vijf Antwerpse stadsdichters. Haar gedicht klaagt aan dat ons onderwijsstelsel leerlingen verdeelt in A- en B-leerlingen. Het werd door schepen Nabilla Ait Daoud (N-VA) geweigerd als stadsgedicht. Daarop nam ze ontslag. Wie geen getuigschrift basisonderwijs haalt, wordt voorbereid voor het beroeps-secundair onderwijs in de B-stroom. Lasters wil komaf maken met de stempel A en B en pleit voor het welzijn van en respect voor alle jongeren.

WEST-VLAANDEREN